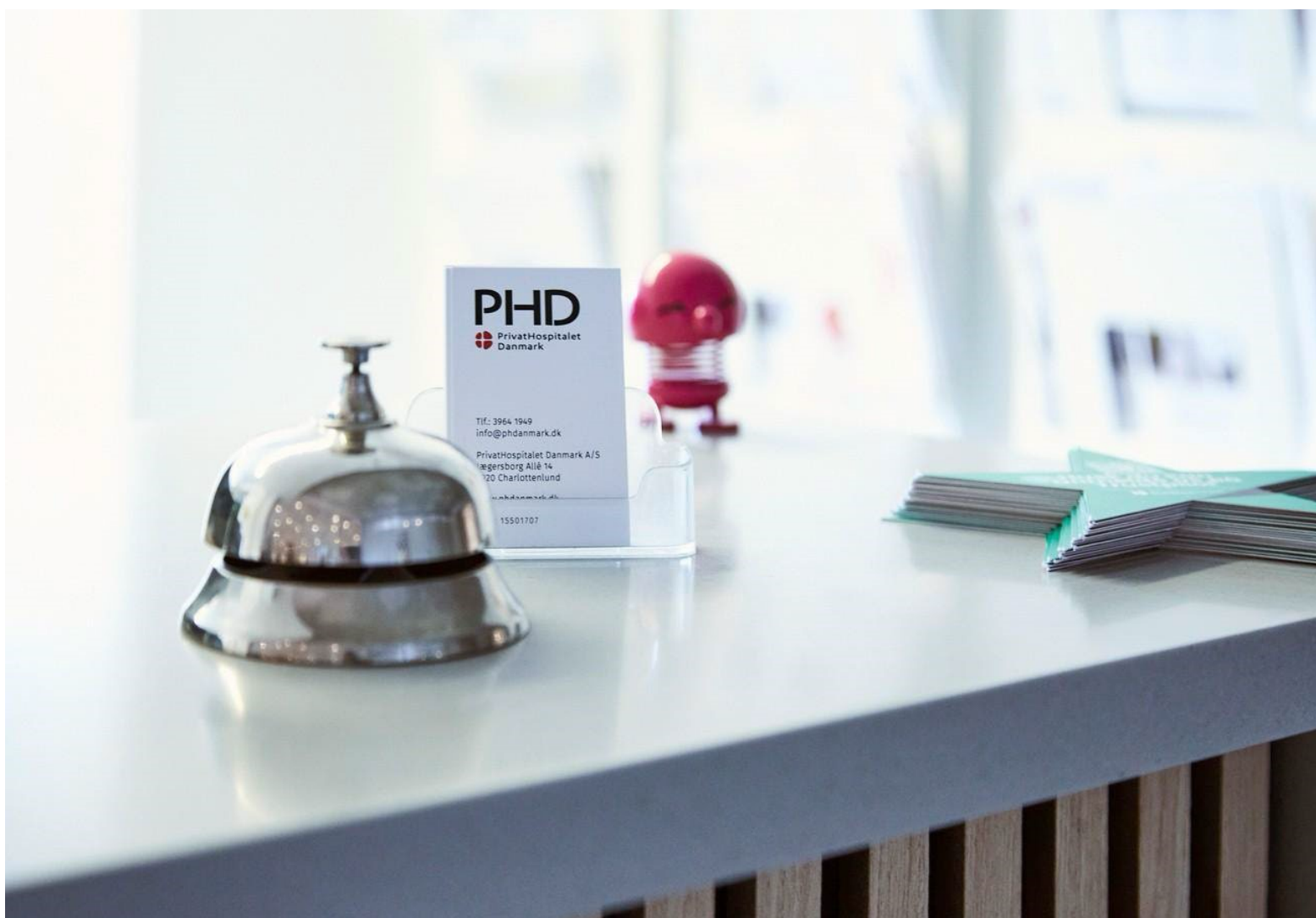

Information om slidgigt i storetåen

109

PrivatHospitalet Danmark, Jægersborg Allé 14, 2920 Charlottenlund, 3964 1949, info@phdanmark.dk,
www.phdanmark.dk, revideret januar 2026

Hvad er slidgigt?

Slidgigt er den mest almindelige form for gigt og en tilstand, hvor brusken i leddet gradvist nedbrydes. I storetåens grundled udvikler tilstanden sig ofte langsomt og kan medføre smerter og nedsat bevægelighed over tid.

Hvad er årsagen til slidgigt i storetåen?

Årsagen til slidgigt i storetåen er ofte ukendt. I nogle tilfælde kan tilstanden skyldes:

- Tidligere skader i leddet
- Gentagen belastning over tid
- Andre gigtsygdomme

Slidgigt kan opstå fra 20-årsalderen, men ses hyppigere med alderen.

Typiske symptomer

- Smerter i storetåen – især ved gang
- Stivhed i leddet
- Nedsat bevægelighed, især når tåen bøjes opad
- Hævelse og ømhed
- Knyst eller ændret stilling af tåen

Symptomerne kommer ofte ved aktivitet og kan variere i styrke.

Behandling uden operation

En operation er kun nødvendig, hvis du har vedvarende smerter. Ved lettere gener kan man forsøge:

- Fodtøj med god plads og stiv sål
- Smertestillende medicin
- Eventuelt blokade

Behandling med operation

Hvis smerterne er vedvarende og påvirker din hverdag, kan operation være relevant.

Der findes flere typer operationer afhængigt af, hvor fremskreden slidgigten er:

Ledbevarende operation (cheilectomi)

Ved lettere slidgigt kan man vælge en ledbevarende operation.

Her fjernes knoglefremspring og irriteret væv omkring leddet, især på oversiden af storetåen. Formålet er at forbedre bevægeligheden og reducere smerter.

I nogle tilfælde kan der laves små huller i knoglen for at stimulere dannelse af arvæv i områder, hvor brusken er beskadiget.

Stivgørende operation (artrodese)

Ved svær slidgigt vælges ofte en stivgørende operation.

Her fjernes den ødelagte brusk i leddet, og knoglerne sættes sammen med skruer eller en skinne, så leddet vokser sammen og bliver stift.

Formålet er at opnå smertefrihed. Mange oplever ikke dette som en stor begrænsning, da bevægeligheden ofte allerede er nedsat inden operationen.

Storetåen placeres let opad, så gangafviklingen bliver så naturlig som muligt.

Kunstigt led (protese)

I nogle tilfælde kan man indsætte et kunstigt led.

Her fjernes den beskadigede brusk og knogle, og der indsættes en protese, som giver en glat ledflade og bevarer en vis bevægelighed.

Det er dog ikke alle patienter, der egner sig til denne behandling.

Hvis en protese ikke fungerer tilfredsstillende, kan det blive nødvendigt at fjerne den og i stedet foretage en stivgørende operation.

Forundersøgelse

Inden beslutningen om en eventuel operation for slidgigt i storetåens grundled, kommer du til en forundersøgelse hos en speciallæge i ortopædkirurgi.

Ved forundersøgelsen gennemgår I dine symptomer, dit aktivitetsniveau og dine forventninger til behandlingen. Speciallægen undersøger din fod og vurderer omfanget af dine gener.

Der bliver taget et røntgenbillede, som bruges til at vurdere graden af slidgigt i leddet.

På baggrund af undersøgelsen informeres du om de forskellige behandlingsmuligheder. Sammen med speciallægen beslutter I, om behandling uden operation er tilstrækkelig, eller om en operation er den bedste løsning.

Hvis der planlægges operation, gennemgår speciallægen forløbet, bedøvelse, mulige bivirkninger og komplikationer samt tiden efter operationen. Der bliver samtidig lagt en plan for din forberedelse.

Forventninger

Formålet med operationen er at mindske smerter og forbedre funktionen i storetåen.

Langt de fleste oplever en god bedring, men resultatet afhænger af graden af slidgigt og hvilken operationstype, der vælges.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at:

- Der kan være hævelse og ømhed i op til 6 måneder

- Det endelige resultat først kan vurderes efter længere tid
- Nogle vil fortsat have lette gener

Ved stivgørende operation opnås typisk god smertefrihed, men uden bevægelighed i leddet.

Ved indsættelse af kunstigt led bevares en vis bevægelighed, men det er ikke alle, der egner sig til denne behandling.

Forberedelse til operationen

Vi anbefaler, at du inden operationen har læst denne folder samt den generelle vejledning før operationen.

Bedøvelse og faste

Du aftaler med speciallægen ved forundersøgelsen, hvordan du skal bedøves.

Du får enten:

- Lokalbedøvelse (blokade), hvor hele eller dele af foden/anklen bedøves
- Fuld bedøvelse
- Eventuelt en kombination

Du skal i alle tilfælde møde fastende.

Medicin

Vedrørende pause med medicin henvises til den generelle vejledning før operationen.

Andet praktisk

Hvis du skal have foretaget en ledbevarende operation eller indsættelse af kunstigt led, bedes du medbringe en bred sandal til brug efter operationen.

Operationen foregår som dagkirurgi, og du kan forvente at blive udskrevet nogle timer efter operationen samme dag.

Operationsdagen

Du møder i receptionen på PrivatHospitalet Danmark på det aftalte tidspunkt.

Selve operationen

Operationen varer typisk 30–60 minutter afhængigt af indgrebets type.

Operationen foregår gennem et snit over storetåens grundled, hvor den beskadigede brusk og eventuelle knogleforandringer behandles.

Afhængigt af slidgigtens omfang kan der være tale om:

- Fjernelse af knoglefremspring (ledbevarende operation), hvor især knoglepåbygninger på oversiden af leddet fjernes for at bedre bevægeligheden
- Stivgørende operation, hvor den ødelagte brusk fjernes, og knoglerne sættes sammen med skruer eller skinne, så leddet bliver stift
- Indsættelse af et kunstigt led, hvor beskadiget brusk og knogle erstattes med en protese for at bevare en vis bevægelighed

Ved alle operationstyper gives der forebyggende antibiotika.

Til sidst lukkes huden med tråde, og der lægges en forfodsforbinding, som kan fylde en del.

Efter operationen

Efter operationen taler du med speciallægen og sygeplejersken, som informerer dig om det videre forløb og forholdsregler i tiden efter operationen, da det afhænger af din operationstype.

Smerter

Du får smertelindring fra blokaden eller lokalbedøvelsen, der er lagt i forbindelse med operationen.

Der kan dog opstå smerter, når virkningen aftager. Vi anbefaler derfor, at du allerede på operationsdagen starter med fast smertestillende medicin. Det vil typisk være håndkøbsmedicin, eventuelt suppleret med stærkere medicin.

Det er vigtigt, at du begynder med smertestillende, inden blokaden ophører, så der allerede er medicin i kroppen, når virkningen forsvinder.

Efter stivgørende operation må du ikke tage smertestillende gigtmedicin (NSAID), da det kan nedsætte knoglehelingen.

Ledbevarende operation og kunstigt led

Du har en forfodsforbinding på. Du får enten den medbragte sandal på, hvis foden kan være i den, eller du låner en behandlersko hos os.

Hvor længe du skal bruge sandal eller behandlersko, aftales med speciallægen og afhænger af operationstypen.

Du må støtte på foden inden for smertegrænsen.

Hvis der opstår gennemsivning af forbindingen, skal du kontakte os, så vi kan vurdere, om den skal skiftes.

Stivgørende operation

Du har en forfodsforbinding og en behandlersko på.

Hvis der opstår gennemsivning af forbindingen, skal du kontakte os.

Du må efter de første par dage støtte med fuld vægt på behandlerskoen, men du må ikke sætte af over forfoden.

Hvis du har behov for krykker, kan du låne dem hos os.

Du skal forvente at bruge behandlerskoen i 4–8 uger afhængigt af indgrebet og knoglekvaliteten.

Behandlerskoen er højere end almindeligt fodtøj. Det anbefales derfor at bruge en sko med lidt hæl på den modsatte fod for at undgå gener fra ryggen.

Aktivitet

For at mindske smerter og forebygge blødning er det vigtigt, at du holder benet højt hævet de første døgn (over hjertehøjde).

For at modvirke hævelse skal du lave venepumpeøvelser ved at vippe i ankelledet.

Du skal ikke ligge stille hele dagen, men skifte mellem aktivitet og hvile, hvor benet holdes hævet.

Tilpas dine aktiviteter efter smerter og hævelse.

Efter udskrivelse

Praktiske råd

For at sikre et godt forløb efter operationen anbefales det:

- Hold foden højt de første dage (over hjertehøjde)
- Undgå at stå og gå for meget i starten
- Bevæg anklen jævnlige for at fremme blodcirkulationen
- Tilpas dine aktiviteter efter smerter og hævelse
- Brug eventuelt krykker ved behov
- Kontakt klinikken ved feber, rødme, tiltagende hævelse eller smerter

Læs mere information om, hvad du skal forvente efter din udskrivelse.

Smerter

I den første uge eller to må du forvente at have behov for smertestillende medicin.

Forbinding og bad

Foden er forbundet med en forfodsforbinding, som skal beskytte operationsområdet.

Hvis der opstår gennemsivning af forbindingen, skal du kontakte klinikken, så det kan vurderes, om den skal skiftes.

Når du skal i bad, skal du være opmærksom på at forbindingen ikke må blive våd.

Du skal derfor bruge en plastikpose eller badepose ved brusebad og sidde ned, fx på en taburet.

Undgå karbad og svømning, indtil såret er helet og trådene er fjernet.

Sygemelding

Hvor længe du skal være sygemeldt afhænger af dit arbejde og operationstypen:

- Kegleoperation: 1–4 uger
- Stivgørende operation: 1–8 uger
- Kunstigt led: 2–12 uger

Ved fysisk krævende arbejde kan sygemeldingen være længere.

Bilkørsel

Du må køre bil, når du kan reagere normalt i alle situationer og har fuld kontrol over foden. Du bør derfor ikke køre bil med behandlersko.

Opfølgning og fjernelse af tråde

Trådene skal fjernes efter ca. 2 uger enten hos os eller hos din egen læge.

Du får en kontroltid hos speciallægen efter 4–8 uger afhængigt af behandlingen. Her bliver der taget røntgenbillede af foden.

I nogle tilfælde kan der være behov for yderligere ambulantly opfølgning.

Genoptræning

Ledbevarende operation og kunstigt led

Du skal begynde bevægeøvelser af storetåen dagen efter operationen.

Du skal vippe storetåen op og ned flere gange dagligt for at genoprette bevægelighed og funktion.

Stivgørende operation

Ved stivgørende operation er der som udgangspunkt ikke behov for egentlig genoptræning.

Forventet forløb

De fleste oplever en gradvis bedring efter operationen.

- Smerter og hævelse aftager over tid
- Du kan som regel vende tilbage til daglige aktiviteter inden for få uger
- Det endelige resultat vurderes først efter flere måneder

Ved stivgørende operation opnås typisk god smertefrihed, men uden bevægelighed i leddet.

Ved kunstigt led bevares en vis bevægelighed.

Mulige komplikationer

Selvom indgrebet er relativt lille, er der altid en risiko for komplikationer.

Der er en mindre risiko for:

- Infektion
- Blodprop i benet
- Manglende heling af knoglen
- Gener fra skruer eller protese
- Vedvarende smerter eller hævelse
- Let ændret gang
- Føleforstyrrelser

Rygning øger risikoen for komplikationer og kan forsinke helingen.

De langsigtede resultater og forventninger

Formålet med operationen er at reducere smerter og forbedre funktionen i storetåen.

De fleste opnår en god lindring af deres gener, men:

- Leddet bliver ikke nødvendigvis som før
- Ved stivgørende operation fjernes bevægeligheden permanent
- Ved ledbevarende operation kan slidgigten udvikle sig over tid
- Ved protese kan der i sjældne tilfælde opstå behov for yderligere operation

Komplikationer eller spørgsmål?

Opstår der komplikationer eller har du i øvrigt spørgsmål før og efter operationen, kan du henvende dig til PrivatHospitalet Danmark. Hvis der opstår komplikationer udenfor vores åbningstid som er mandag - fredag 8.30-16.00, skal du kontakte egen læge eller 1813.

Dine rettigheder som patient

Som patient har du ret til selvbestemmelse og integritet. Sundhedsloven beskytter din retssikkerhed, når du bliver behandlet, undersøgt eller plejet i det danske sundhedsvæsen. Dine rettigheder som patient dækker blandt andet informeret samtykke, tavshedspligt, aktindsigt i din journal og retten til at fravælge behandling. Du kan læse mere om dine rettigheder på [Rettigheder som patient | Styrelsen for Patientsikkerhed](#).

Kontakt os

Du er velkommen til at kontakte os, hvis du bliver i tvivl om noget i forhold til din operation. Mandag-fredag kl. 8.30 til kl. 16.00 tlf.: 3964 1949.

Vagttelefon Mellem kl. 16.00 og kl. 8.30 på tlf.: 2260 2482.

Bemærk, at telefonerne er lukket i weekenden og på helligdage. Hvis du oplever akutte situationer relateret til din operation, benyt vagttelefonen.